

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
katedra obchodního práva
PF UK

Posudek k diplomové práci Martina Tříška na téma
„Aktuální otázky odměňování členů orgánů akciové společnosti“

Rozsah práce: 56 stran

Datum odevzdání práce: 24. května 2013

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil téma, jež samo o sobě není nové. Na aktuálnosti mu nicméně přidává vývoj legislativní i judikatorní. Zvláštní impuls k jeho novému zkoumání dodala finanční krize a pátrání po jejích příčinách, které – jak se ukazuje – tkvějí i ve sféře řízení a správy, včetně odměňování. V tuzemsku navíc zájem o ně posiluje nadcházející účinnost nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Oba vlivy diplomant v práci zohlednil, byť (zvláště pokud jde o dopady rekodifikace) způsobem nedostatečným.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako středně náročné. Vývoj judikatury natolik pokročil, že zdaleka ne všechna rozhodnutí jsou odborně zpracována. Totéž platí o reflexi finanční krize, jakož i o nové právní úpravě, když ani k nim se dosud nepojí dostatek ucelených odborných pramenů. Je tudíž zřejmé, že diplomant musel při vytváření práce provést i vlastní rešerše a v části materie se zorientovat „na vlastní pěst“. Z práce je patrná snaha v tomto úkolu obstát. Mám však obavu, že se mu to nepodařilo. Zvláště pokud jde o rekodifikaci.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomant si vytkl za cíl identifikovat hlavní doporučení změn v oblasti odměňování členů orgánů akciové společnosti, které si vyžádala finanční krize, a zhodnotit, jakým způsobem jsou tato doporučení reflektována v tuzemském právu. Obávám se, že tento cíl naplnil jen z malé části. Zatímco diplomantovu analýzu dnešní právní úpravy, literatury i judikatury k ní lze mít za ještě obhajitelnou (i když i ona vykazuje řadu nedostatků – viz níže), jeho rozbor stavu po účinnosti rekodifikace působí mimořádně odbytě a povrchně, nemluvě o hrubých věcných nesprávnostech. Tato část diplomantova výkladu nevyhovuje požadavkům na odbornou práci a nevystihuje pravou hloubku i širší interpretačních a aplikačních úskalí, jež rekodifikace přináší.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předložené práce je zřejmá. Nepochybuji o tom, že dílo je výsledkem diplomantovy samostatné práce.

C. Logická stavba práce

Systematiku a stavbu práce nepokládám za přehlednou ani logickou. Cíl práce tkví v identifikaci hlavních doporučení změn vyvolaných finanční krizí a ve zhodnocení, nakolik jsou tato doporučení promítnuta do českého práva. Analýze této krize a identifikaci takových doporučení se však diplomant věnuje až v kapitole 2 od str. 29. Tomu předchází obsáhlý úvod o akciové společnosti a jejích orgánech, ale i staré úpravě odměňování v obchodním zákoníku (kapitola 1). Přitom již v poslední části této kapitoly (část 1.5) diplomant zmiňuje některá nadnárodní doporučení v této oblasti, včetně zelené knihy Komise z roku 2011. Ta samozřejmě výsledky finanční krize již reflektují. K platnému českému právu se diplomant vrací v kapitole 3. Nejprve se věnuje rekonstrukci, tedy úpravě účinné od 1. ledna 2014 (části 3.1 až 3.3), aby se v navazující podkapitole (pokud jde o finanční sektor) znovu zabýval úpravou účinnou již nyní (část 3.4). Některé novinky, které přináší zákon o obchodních korporacích, přitom diplomant představuje již v úvodu kapitoly 1. Výklad rekonstruované úpravy v kapitole 3 potom zahajuje pojednáním o odměňování člena orgánu – právnické osoby (část 3.1). Teprve poté se věnuje základním obecným otázkám smlouvy o výkonu funkce a jejích náležitostech (část 3.2). Takové strukturuje, dle mého názoru, chybí jasný řád i logická návaznost od obecného ke konkrétnímu, od nadnárodního k tuzemskému, od staršího k novějšímu. Analýza českého práva se mísí s doporučeními, staré právo s novým, dílčí otázky předcházejí obecným. Nedostatečný vnitřní řád práce lze ostatně dokladovat i na detailech. Na str. 7 např. diplomant vypočítává obligatorní orgány monistické akciové společnosti. Výbor pro audit mezi nimi neuvádí. Teprve na str. 9 se čtenář dozvídá, že tento orgán se v akciové společnosti veřejného zájmu zřizuje rovněž povinně.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Diplomantova práce s relevantními prameny má značné rezervy. Seznam použité literatury není vyčerpávající, ani pokud jde o obecná díla komercialistická. Zvláště ale zaráží nulová reflexe zahraničních zdrojů. Jediné, čeho si diplomant všímá, jsou konzultační či jiné oficiální dokumenty orgánů Evropské unie či OECD. Zahraniční odborný pramen z oblasti práva nepoužil jediný. Rovněž poznámkový aparát odkazuje vesměs na tyto druhy pramenů. Jen část věnovaná nyní účinné úpravě je na tom o něco lépe.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubku provedené analýzy nepovažuji za dostatečnou. Požadavkům na odborné dílo z oboru práva vyhovuje snad jen část věnovaná platné právní úpravě odměňování v obchodním zákoníku. I ona ale vykazuje rezervy, zvláště pokud jde o četné věcné nepřesnosti i nesprávnosti (viz níže). Za mimořádně problematickou pokládám tu pasáž práce, která jednotlivé otázky řeší v kontextu nového práva. Ta, dle mého názoru, nesplňuje základní parametry odborného právního pojednání. Autor jen popisně vyjmenovává hlavní okruhy změn, neodkazuje na zákonná ustanovení, neprovádí detailní analýzu, pomíjí výkladové problémy, přehlíží složité otázky, před nimiž praxe stojí a na něž hledá odpovědi (viz například výklad § 61 odst. 3 ZOK), atd. Práce postrádá systém, strukturu, preciznost.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Ani formální stránka díla vždy neodpovídá požadovanému standardu. Práce postrádá jednotný formát. V seznamu použité literatury diplomant každé dílo cituje jinak. Někdy uvádí celá křestní jména autorů, jindy jen jejich iniciály, anebo nic z toho. Název citovaného díla občas píše kurzívou, jindy běžným písmem. Podobně v textu práce. Stylisticky převažuje první osoba plurálu („domníváme se...“), místy však diplomant přechází do singuláru („ich“-forma). Viz např. jeho odpovědi na dotazy Komise EU na str. 42 a 43. Ty ostatně v odborné práci v této podobě nemají co pohledávat.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Rovněž jazyková i stylistická úroveň díla je nízká. Práce je plná chyb, včetně hrubých.

4. Případná další vyjádření k práci

Diplomant se bohužel nevyhnul četným nepřesnostem i hrubým nesprávnostem, terminologickým i věcným. Jejich vyčerpávající přehled by přesáhl možnosti tohoto posudku. Za všechny tedy jen příkladný výběr. Na str. 6 akciové společnosti označuje jako „mohutné podniky“ a pojednává o „kótaci“ jejich akcií „na kapitálových trzích“. Na str. 8 tvrdí, že působnost valné hromady zůstává v nové úpravě stejná jako dosud. Dokonce (zřejmě i ve vztahu k novému právu) konstatuje, že valná hromada vždy rozhoduje o změně stanov. Ustanovení § 163 NOZ řadí do „obecné úpravy korporací“. Uzavírání smluv o výkonu funkce považuje za obchodní vedení (str. 15). Vzhledem k možnému střetu zájmů nedoporučuje, aby člen představenstva smlouvu podepsal sám se sebou (str. 16). Odkazuje přitom na rozhodnutí senátu č. 21 Nejvyššího soudu z roku 1998. Pomíjí už ale podstatně novější judikaturu k podobným otázkám, kterou vytvořil senát č. 29 téhož soudu. Na str. 17 diplomant dovozuje (jako alternativu k dohodě se společností, kterou by musela schválit valná hromada), že člen orgánu by se mohl nároku na odměnu (jednostranně) vzdát. Neuvádí však již, jakou formou by se tak – dle nyní účinného práva – asi tak mělo stát. Na str. 18 diplomant výslovně připouští, aby valná hromada schválila „pouze rámcové pravidla pro určení výše a podmínek nároku na vyplacení odměny, nikoliv však jejich přesnou a konkrétní výši“. Opět bez reflexe novější judikatury Nejvyššího soudu. Atd.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Diplomant by mohl uvést na pravou míru shora vytýkaná věcná pochybení. Obávám se nicméně, že zbylé vady předložené práce nejsou při ústní obhajobě odstranitelné.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Práci celkově hodnotím s rozpaky. Považuji ji za odbytou a z odborného hlediska nedostačující. Vzhledem k zásadnímu významu uváděných nedostatků se domnívám, že by diplomantovi měla být vrácena k přepracování.

V Praze dne 1. září 2013

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.